

Situació Catalunya

Segon semestre 2011

Miguel Cardoso

Economista en Cap per a Espanya

BBVA Research

Barcelona, 28 novembre de 2011

Missatges principals: internacional i Espanya

- 1 El creixement mundial es desaccelera** i els riscos empitjoren les expectatives
- 2 La crisi de deute sobirà a Europa contagia el sector financer** i es torna cada vegada més sistèmica
- 3 Les mesures proposades per Europa mostren un bon diagnòstic dels problemes** però l'abast de les mesures anunciades és insuficient
- 4 Espanya: estancament en el tercer trimestre**, amb una tendència que, de consolidar-se, portaria a un creixement negatiu durant el quart
- 5 La recuperació depèn** tant de l'aprofundiment i aplicació eficaç dels últims acords assolits a Europa com del compliment d'Espanya dels seus compromisos i de la implementació de les reformes necessàries

Missatges principals: Catalunya

- 1 Escenari conjuntural complex** per contenció de la demanda interna, dificultats ressorgides en el mercat laboral i desacceleració del sector exterior
- 3 Els elevats nivells de palanquejament** justifiquen la forta reacció estalviadora del sector privat durant el període de crisi
- 4 El sector públic ha de continuar esforçant-se en l'àmbit fiscal** per recuperar l'equilibri pressupostari a mig termini
- 5 El nou sistema de finançament autonòmic** suposa una millora relativa per a Catalunya
- 6 L'agilitat en les reformes estructurals pendents** en matèria de liberalització, reducció de la burocràcia, modernització del mercat laboral i facilitat per a la inversió empresarial són claus per avançar en la recuperació de l'economia catalana

Índex

Secció 1

Entorn internacional: la política al centre del debat econòmic

Secció 2

Espanya: situació actual i reptes econòmics

Secció 3

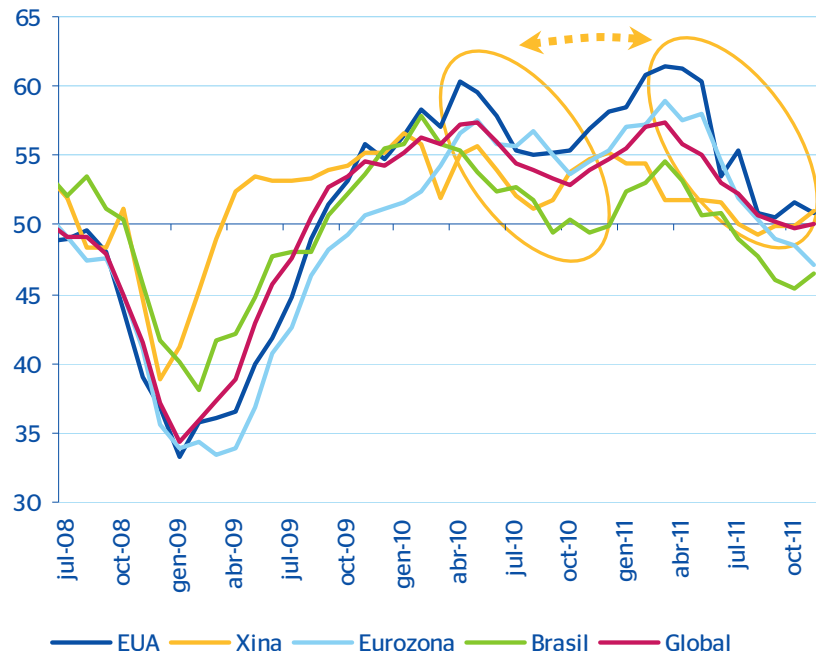
Catalunya: una perspectiva complexa

Secció 1

Empitjora l'escenari global: 1. Dades macroeconòmiques decebedores

Expectatives empresarials (PMI)*

Font: BBVA Research a partir de Bloomberg

Dèbil creixement en el 2T

Caiguda dels indicadors de confiança i de les expectatives en el 3T

Les economies emergents comencen a veure's afectades

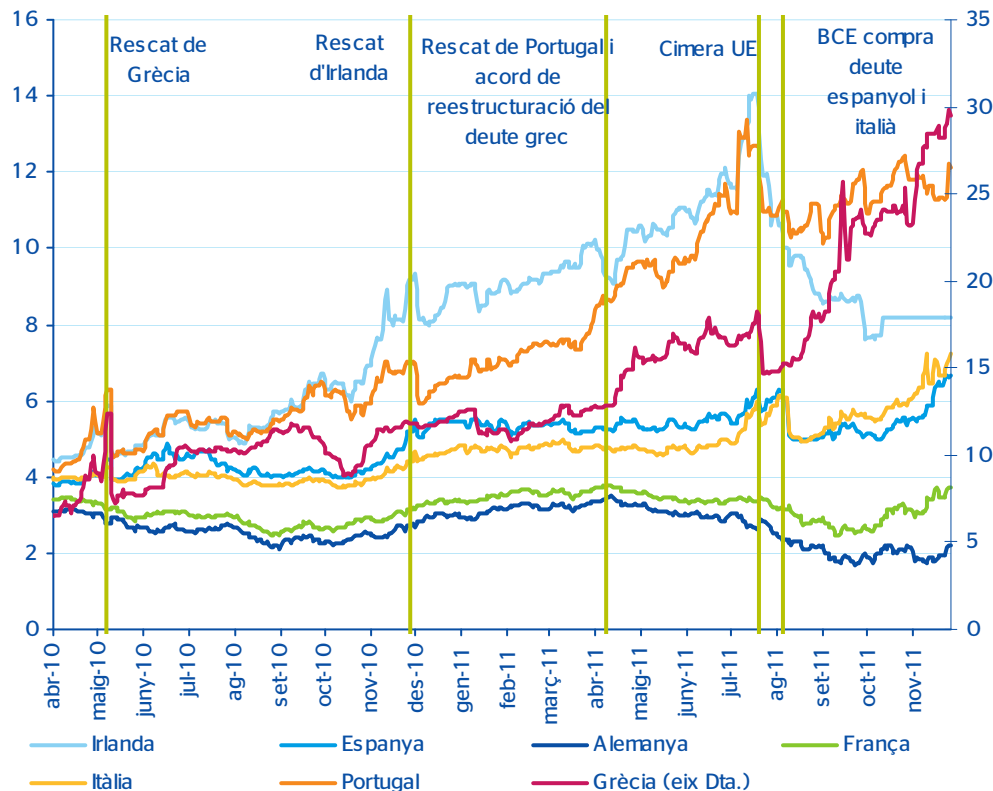
* Valors per sobre de 50 indiquen expansió

Secció 1

2. La crisi de deute s'estén globalment

Tipus d'interès del bo a 10 anys

Font: BBVA Research a partir de Bloomberg

La crisi de deute s'estén a Itàlia i amenaça més països ...

... convertint-se en un factor de risc global ...

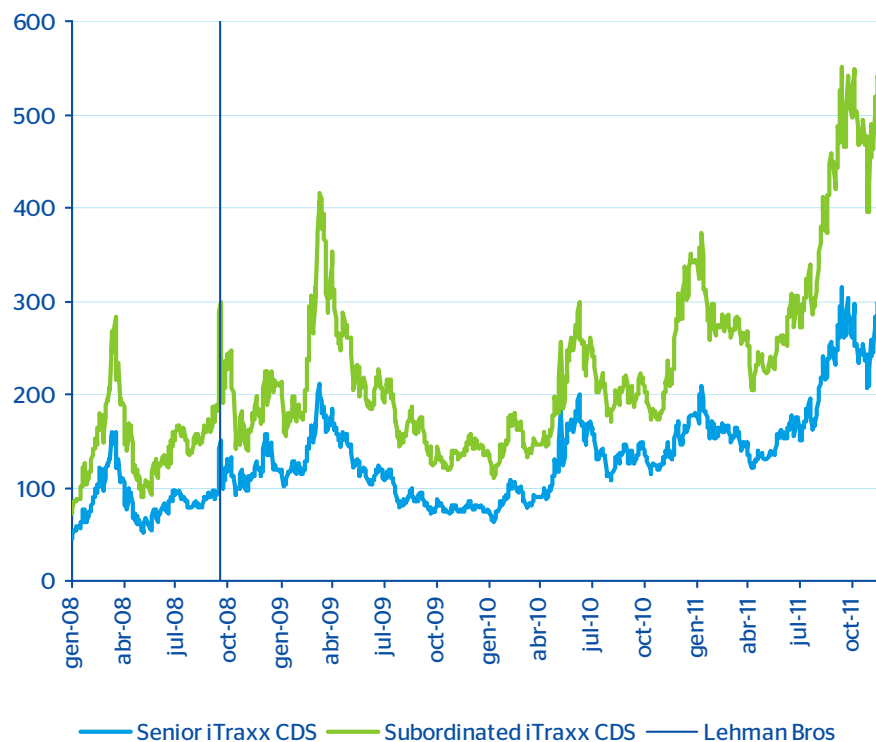
... que explica gairebé $\frac{3}{4}$ parts de la dispersió en les primes de risc

Secció 1

3. Retroalimentació amb el risc bancari

Mercat de crèdit: Itraxx CDS (pb)

Font: BBVA Research a partir de Bloomberg

La crisi de deute augmenta els dubtes sobre la solvència bancària

L'augment del cost de finançament afecta l'activitat

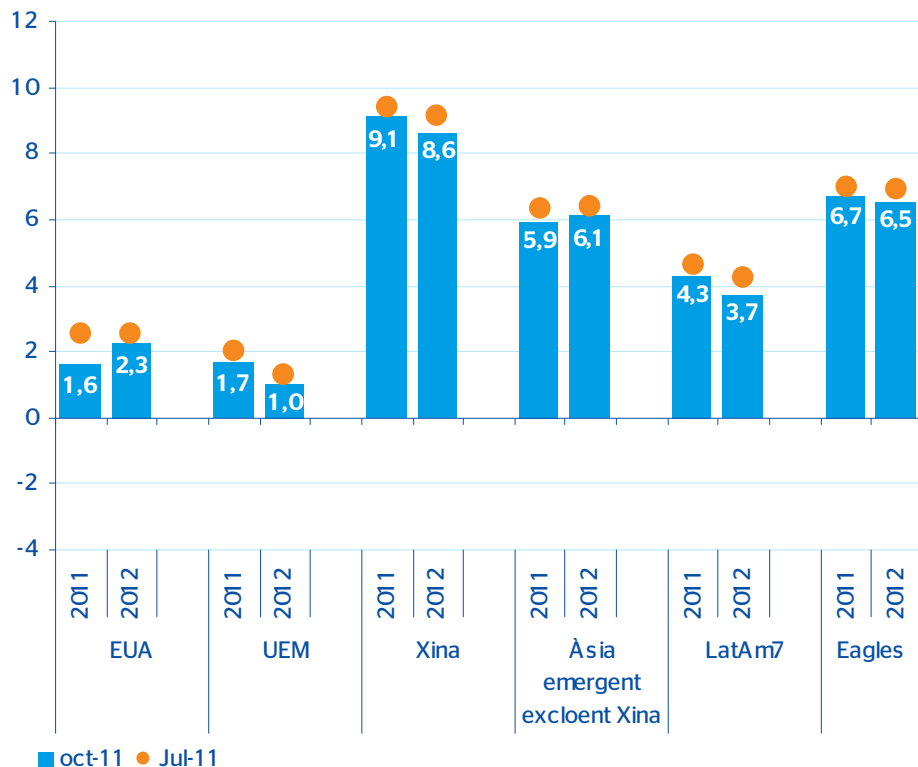
Recapitalització de la banca europea per evitar un cercle viciós

Secció 1

Escenari de creixement mundial: continua el dinamisme dels emergents

Previsions de creixement del PIB (%/a)

Font: BBVA Research

Augmenta la probabilitat dels escenaris de risc a Europa

Revisió a la baixa de les projeccions a economies desenvolupades

Els emergents continuen mostrant dinamisme, tot i el risc global

Secció 1

Cimera del 26/10: solució parcial i amb elements per resoldre

Què es necessitava?

- Resposta clara a la sostenibilitat del deute grec
- Enfortir els tallafocs per al deute sobirà a la UEM
- Empenta per a més reformes
- Reforçar el sistema bancari: capital i liquiditat
- Avenços en el govern de la zona euro

Efecte

- “Quita” del 50% amb dubtes sobre la participació voluntària i la solvència
- EFSF palanquejat com una assegurança més un SPV, però amb incerteses sobre la seva suficiència
- **Més reformes, especialment a Itàlia**
- Recapitalització poc eficient amb dubtes sobre la reobertura dels mercats
- Sense un “full de ruta” clar cap a la unió fiscal o els eurobons

Secció 1

Una recuperació lenta i dèbil, amb riscos que ja s'estan materialitzant

Escenari central

- Reestructuració ordenada del deute grec i l'EFSF evita el contagi
- Es reobren els mercats majoristes per a les entitats bancàries europees
- Continua el creixement mundial i els països europeus compleixen els seus compromisos

Recuperació lenta i dèbil en què les tensions financeres continuaran elevades durant un temps

Escenaris de risc

- *Default* desordenat del deute grec i l'EFSF no evita el contagi al centre
- Mercats tancats, crisi de liquiditat, "corridas" bancàries i/o credit crunch
- Major debilitat econòmica mundial i fatiga reformadora

Recessió a les economies desenvolupades i desacceleració més intensa en emergents

Índex

Secció 1

Entorn internacional: la política al centre del debat econòmic

Secció 2

Espanya: situació actual i reptes econòmics

Secció 3

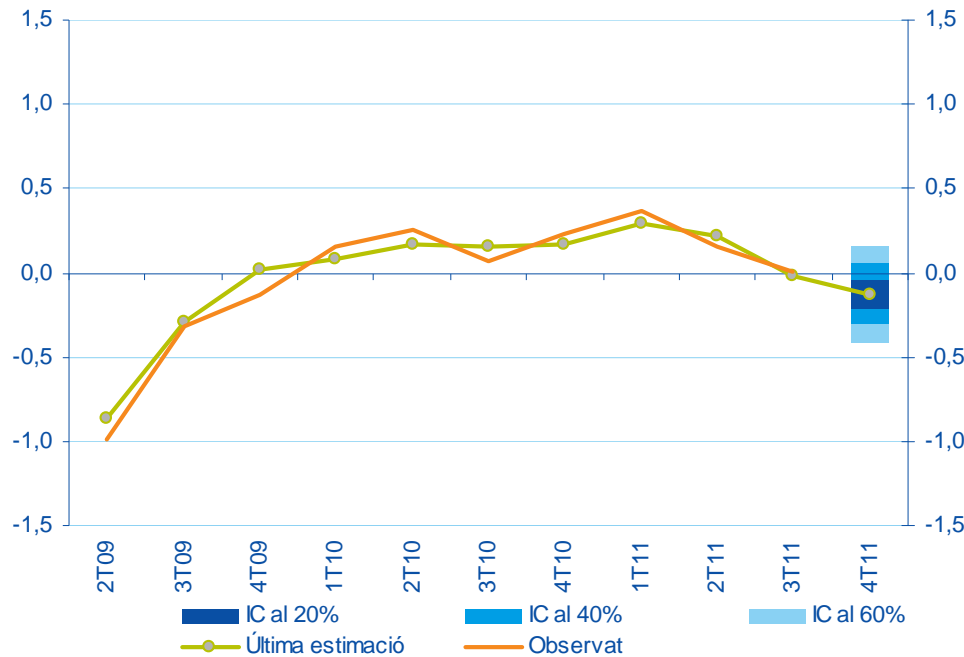
Catalunya: una perspectiva complexa

Secció 2

El creixement es debilita

Espanya: creixement observat del PIB i previsions del model MICA-BBVA (% t/t)

Font: BBVA Research
Previsió actual: 25 de novembre

Creixement de la demanda externa i debilitat de la demanda interna

Increment de la prima de risc

Continua la destrucció d'ocupació

Augmenta el risc d'entrar en recessió

Secció 2

Escenari de creixement dèbil

Previsions macroeconòmiques

Font: INE, Banc d'Espanya, Eurostat i BBVA Research

(Taxa de creixement a/a)	2009		2010		2011		2012	
	Espanya	UEM	Espanya	UEM	Espanya	UEM	Espanya	UEM
Consum llars	-4,3	-1,2	1,3	0,8	0,4	0,5	0,5	0,7
Consum AA.PP.	3,2	2,5	-0,7	0,5	-0,3	0,3	-2,7	0,1
FBCF	-16,0	-12,0	-7,5	-1,0	-5,1	2,4	-0,6	1,7
Equip i altres productes	-21,2	-16,2	-2,1	3,1	-0,5	5,0	2,8	3,0
Construcció	-11,9	-8,7	-11,1	-4,1	-8,7	-0,4	-3,2	-0,4
Habitatge	-24,5	-11,3	-16,5	-3,6	-7,4	1,5	0,9	-0,1
Resta	-0,1	-6,1	-7,2	-4,6	-9,4	-2,1	-5,7	-0,8
Var. existències (*)	0,0	-0,7	0,1	0,6	0,0	0,1	0,0	0,0
Demanda nacional (*)	-6,4	-3,5	-1,1	1,0	-1,0	1,0	-0,4	0,8
Exportacions	-11,6	-12,9	10,3	10,6	10,1	6,1	5,1	2,5
Importacions	-17,8	-11,7	5,5	8,9	3,0	4,7	-0,3	2,1
Saldo exterior (*)	2,7	-0,7	1,0	0,8	1,8	0,7	1,4	0,3
PIB pm (% a/a)	-3,7	-4,2	-0,1	1,7	0,8	1,7	1,0	1,0
Pro-memòria								
PIB sense inversió en habitatge	-1,9	-3,8	0,9	2,0	1,2	1,7	1,0	1,1
PIB sense construcció	-2,1	-3,7	1,7	2,4	2,2	1,9	1,6	1,2
Ocupació total (EPA)	-6,8	-1,8	-2,3	-0,4	-1,7	0,5	-0,8	0,4
Taxa d'atur (% Actius)	18,0	9,6	20,1	10,2	21,5	9,9	22,1	9,7
Saldo compte corrent (%PIB)	-5,2	-0,7	-4,5	-0,5	-4,5	0,0	-3,0	0,2
Saldo de les AA.PP. (% PIB)	-11,1	-6,3	-9,2	-6,2	-6,5	-4,5	-4,4	-3,4
IPC mitjana anual	-0,3	0,3	1,8	1,6	3,1	2,6	1,2	1,6

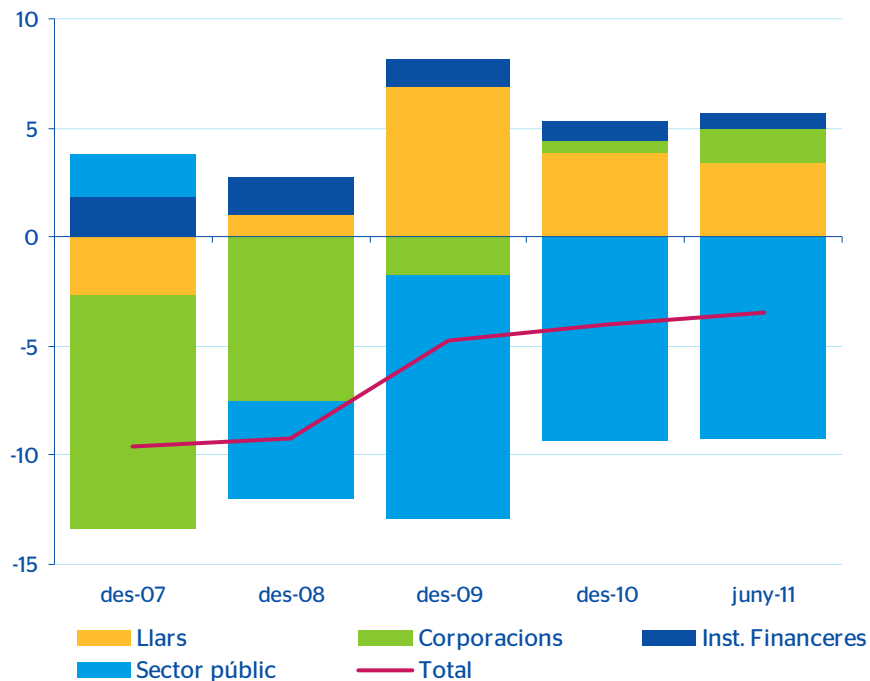
(*) contribucions al creixement

Secció 2

Els reptes de l'economia espanyola

Espanya: capacitat de finançament extern (% del PIB)

Font: BBVA Research a partir d'INE

Ajustament de les necessitats de finançament mitjançant

- Despalanquejament ordenat, amb un sistema financer sòlid i accés a mercats
- Reducció del dèficit públic (*S-I*)
- Increment de la competitivitat de l'economia a través de reformes estructurals ambiciosos

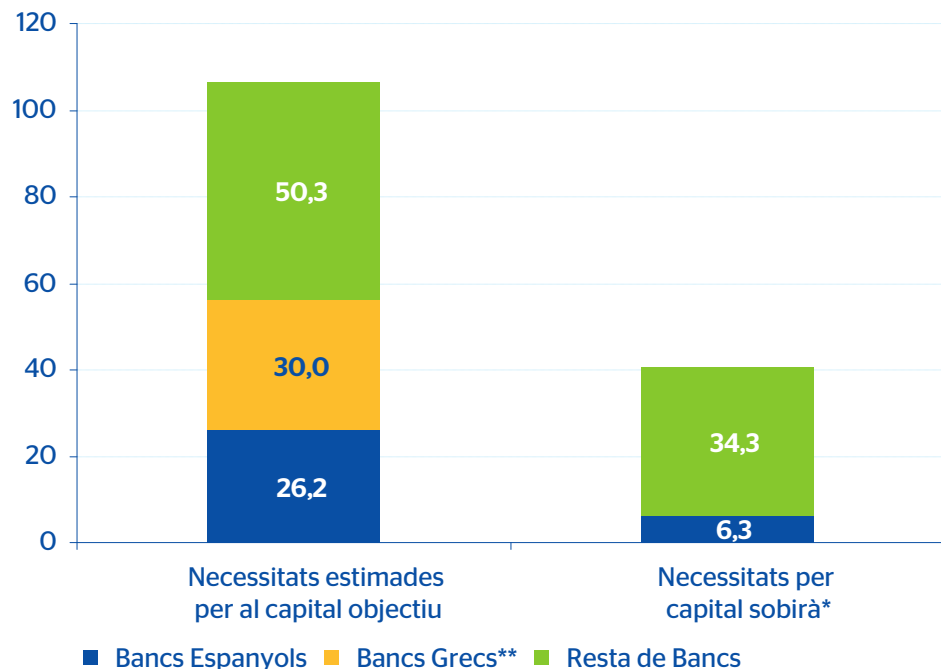
Secció 2

1. Reestructuració bancària

EBA: Necessitats de capital estimades

(milers de milions d'€)

Font: BBVA Research a partir d'EBA

* És indicatiu i podria estar ja cobert amb el capital core tier 1 si el rati excedeix el 9%.

** No es proporcionarà informació per als bancs grecs, per evitar conflictes amb els acords del programa d'UE/FMI

Més enllà de la recapitalització d'EBA: més solvència i major liquiditat

- Sanejament amb valoracions rigoroses (*fair value*) dels actius malmesos
- Recapitalització d'entitats que no assoleixin el nivell de capital requerit
- Reestructuració ràpida de les entitats intervingudes
- Reducció de l'excés de capacitat

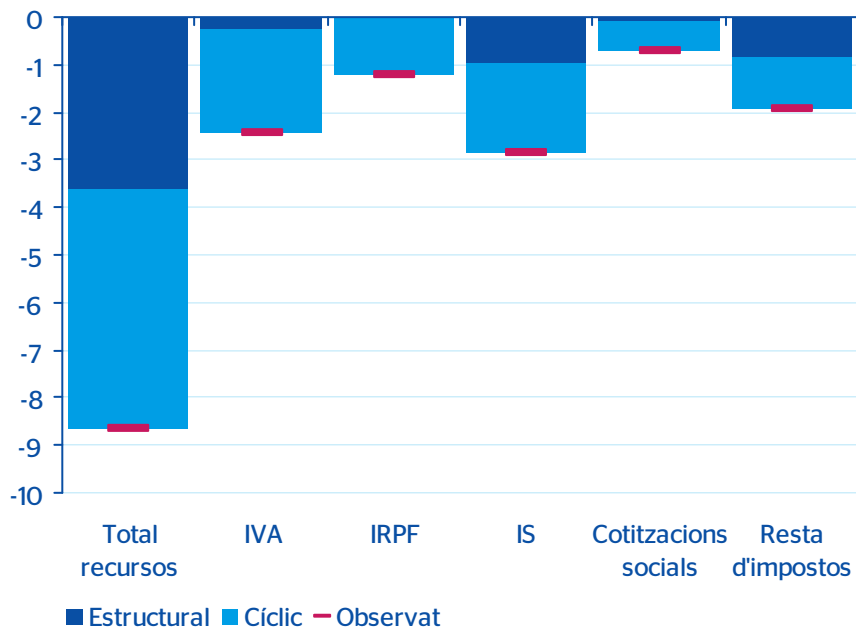
Secció 2

2. Consolidació fiscal

AA.PP.: variació dels ingressos no financers 2007-2009

(% PIB potencial)

Font: BBVA Research a partir de MEH i INE

Major confiança en l'ajustament fiscal

- Reducció de les necessitats de finançament de les AA.PP.
- Ajustar la despesa a uns ingressos públics (% PIB) permanentment menors
- Donar confiança amb una Llei Orgànica ambiciosa que implementi la reforma constitucional
- Fomentar la transparència i la planificació de mitjà termini (pressupostos plurianuals)

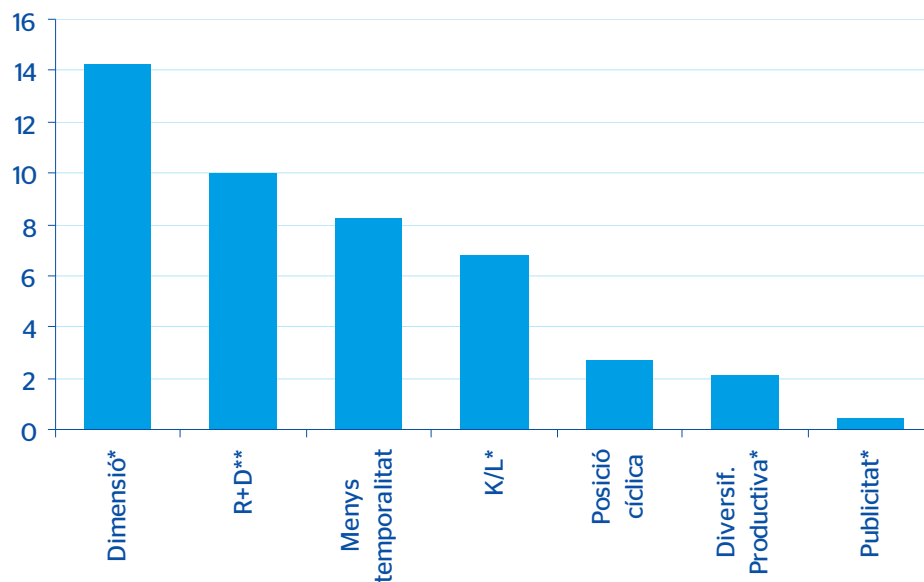

Secció 2

3. Intensificació de les reformes

Efectes marginals dels diferents determinants sobre la probabilitat d'exportació

Font: BBVA Research a partir d'ESEE, Fundació SEPI

Nota: * en %; ** en pp; l'efecte marginal de la dimensió, rati K/L i despesa en publicitat es calcula sobre l'increment de l'1% de la variable corresponent; l'efecte marginal de la temporalitat correspon a una red d'un punt percentual sobre el seu valor mitjà mostrat; R+D, posició cíclica expansiva i diversificació productiva són variables categòriques i el seu efecte marginal recull el pas de valor 0 a valor 1 (p.ex. no realitza R+D i sí realitza R+D)

Millorar la competitivitat

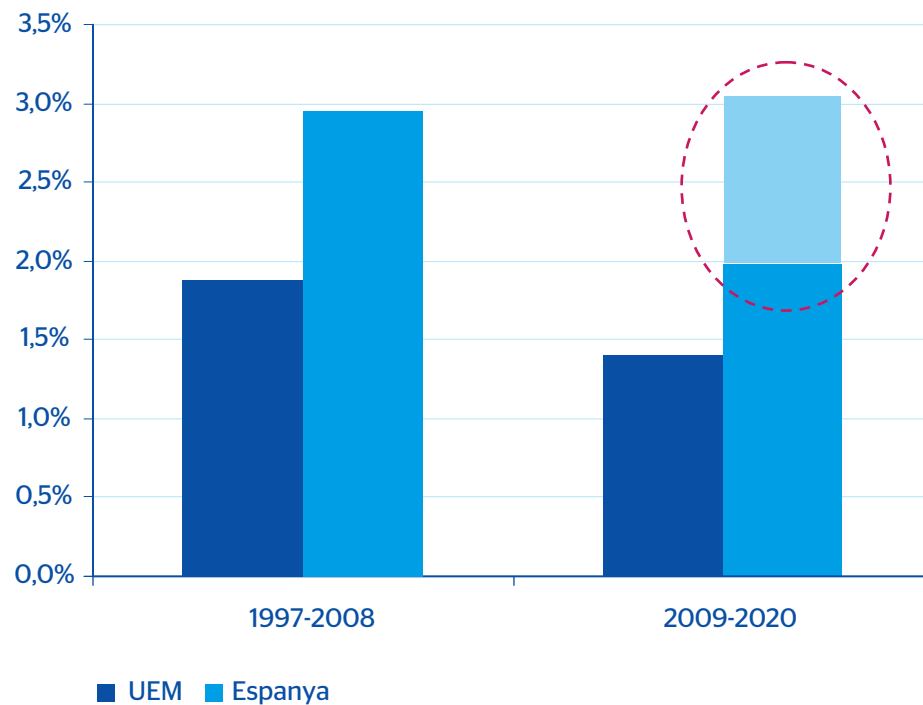
- Facilitar el creixement de les petites i mitjanes empreses
- Disminuir els costos d'inici i de gestió de les empreses
- Una reforma de la negociació col·lectiva ambiciosa
- Reduir la temporalitat i afavorir la formació professional

Secció 2

3. Intensificació de les reformes

Espanya vs. UEM: PIB potencial (% a/a)

Font: BBVA Research

Índex

Secció 1

Entorn internacional: la política al centre del debat econòmic

Secció 2

Espanya: situació actual i reptes econòmics

Secció 3

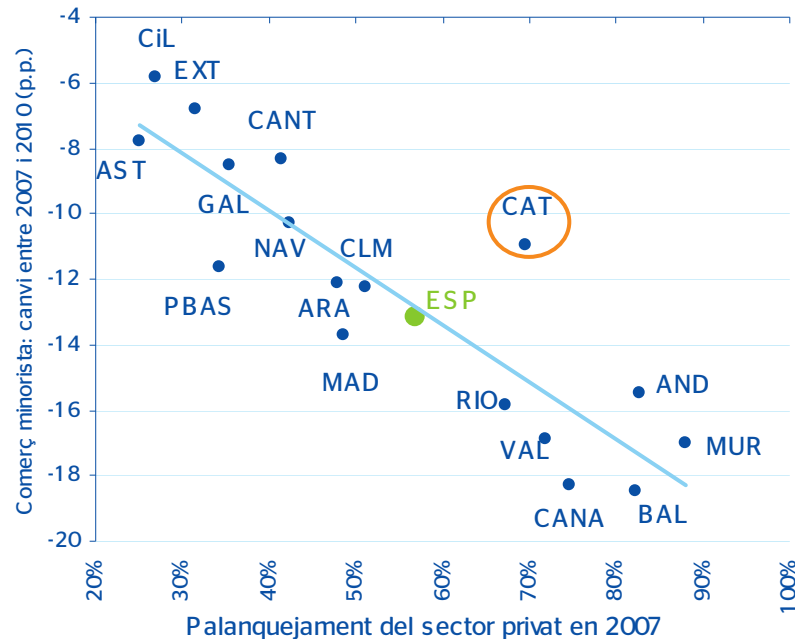
Catalunya: una perspectiva complexa

Secció 3

Catalunya: endeutament privat

Impacte del planquejament en el sector privat

Font: BBVA Research

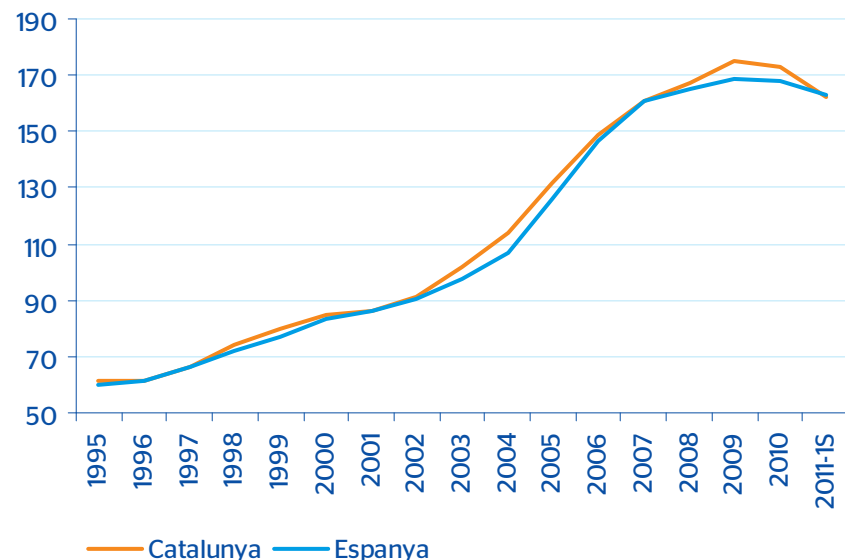
Els majors nivells d'endeutament no s'han traslladat a un ajustament diferencial de la demanda interna

Secció 3

Catalunya: despalanquejament

Crèdit a d'altres sectors residents (% sobre el PIB)

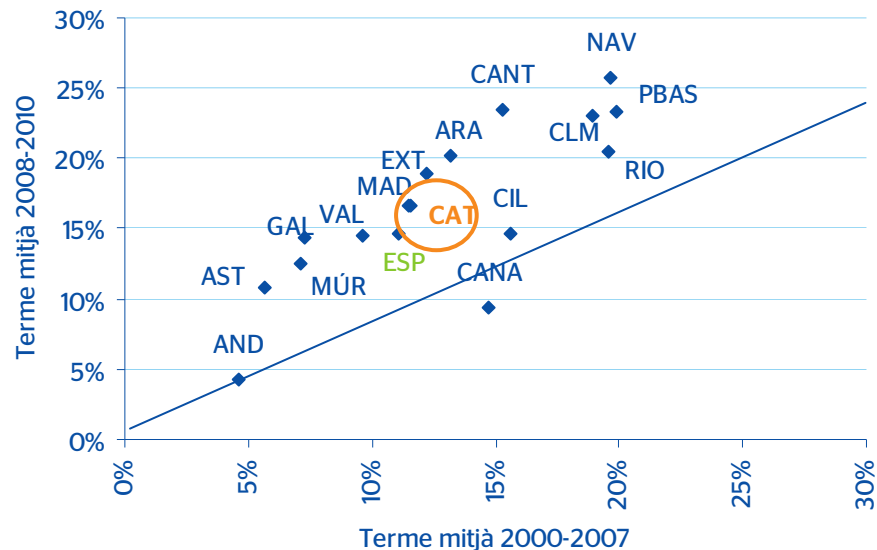
Font: BBVA Research a partir de Banc d'Espanya i INE

Taxa d'estalvi de les llars

(% de la Renda Familiar Bruta Disponible)

Font: BBVA Research a partir d'INE i BD Mores

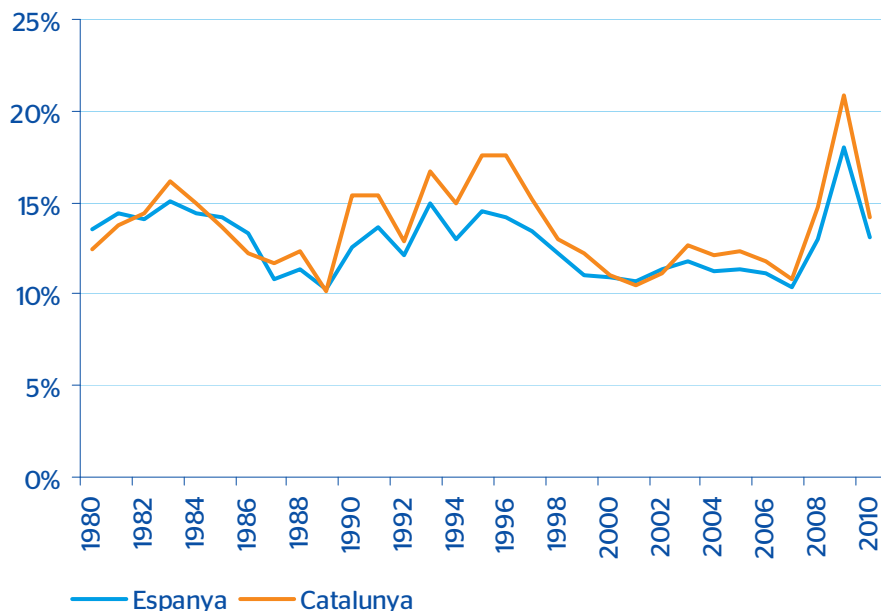
El procés de despalanquejament pressiona a la baixa el creixement en el curt termini en reduir la demanda interna, però és imprescindible per facilitar una sortida sòlida de la crisi

Secció 3

Catalunya: estalvi

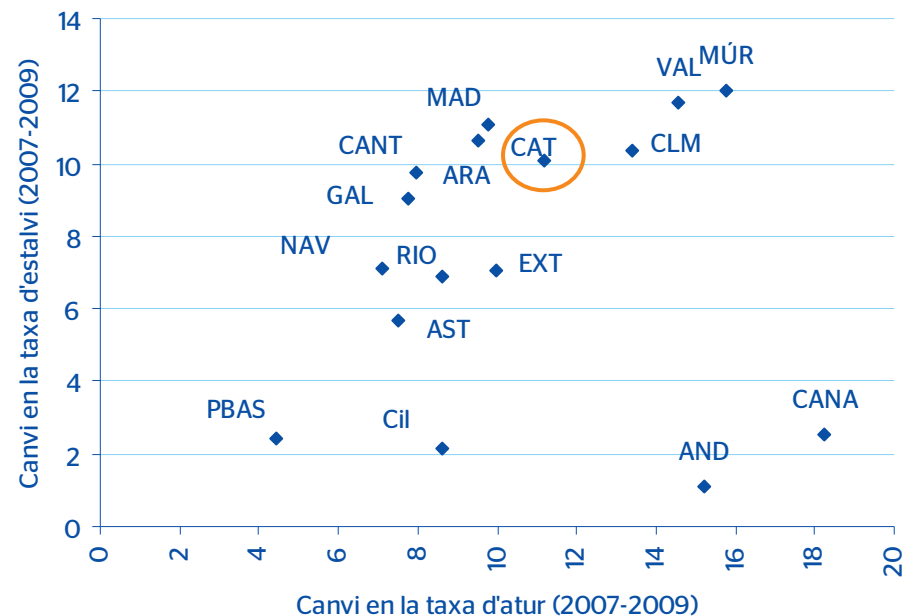
Taxa d'estalvi de les llars

Font: BBVA Research a partir d'INE i BD Mores

Estalvi i taxa d'atur

Font: BBVA Research a partir d'INE i BD Mores

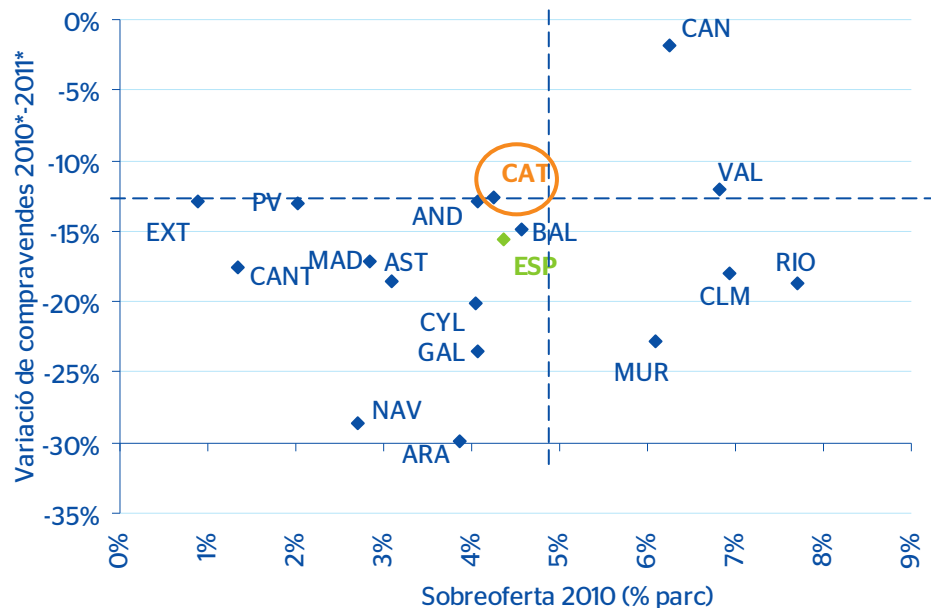
Els majors nivells d'estalvi en períodes de crisi situen Catalunya en un grup intermedi respecte de la propensió a l'estalvi, lluny de les comunitats amb major propensió al consum

Secció 3

Catalunya: immobiliari

Correcció del preu de l'habitatge i sobreoferta

Font: BBVA Research a partir de MFOM

* Nota: dades anuals acumulades fins al mes de juliol

Una sobreoferta lleugerament inferior a la mitjana causa una reacció similar en preus

La presència de segones residències pot condicionar l'evolució del mercat immobiliari a nivell local

En general, dependrà de la recuperació de l'ocupació

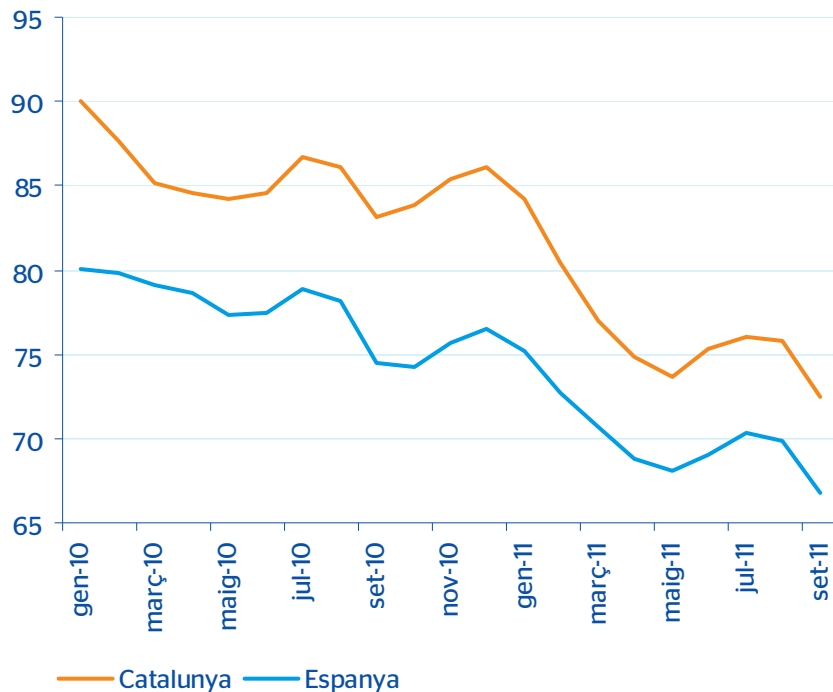
Secció 3

Catalunya: mercat laboral

Cobertura de les prestacions per atur

(aturats perceptors / total aturats amb experiència, %)

Font: BBVA Research a partir de MTIN

La taxa d'atur es manté dos punts per sobre de la mitjana catalana, però...

...la persistència de la crisi redueix els avantatges del mercat laboral català i...

...l'atur de llarga durada comporta riscos creixents d'ajust en termes de consum i inversió

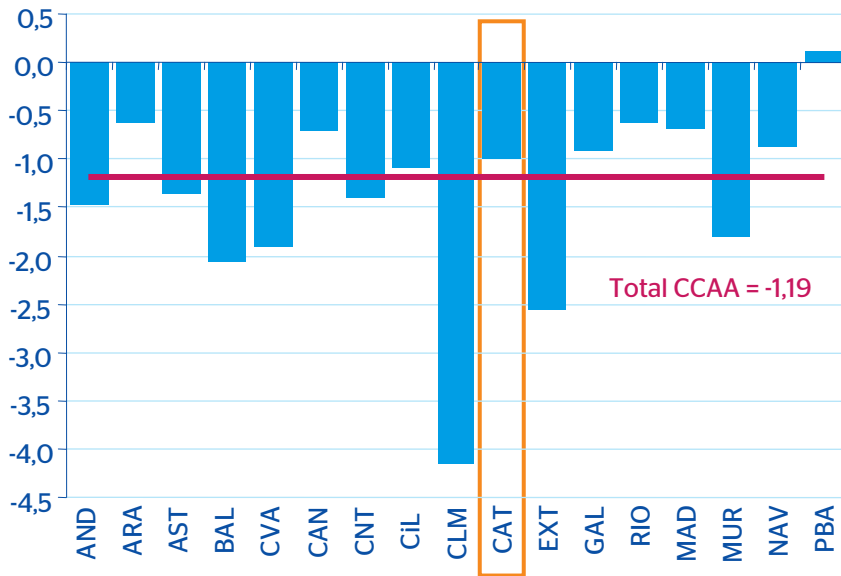

Secció 3

Catalunya: ajust fiscal

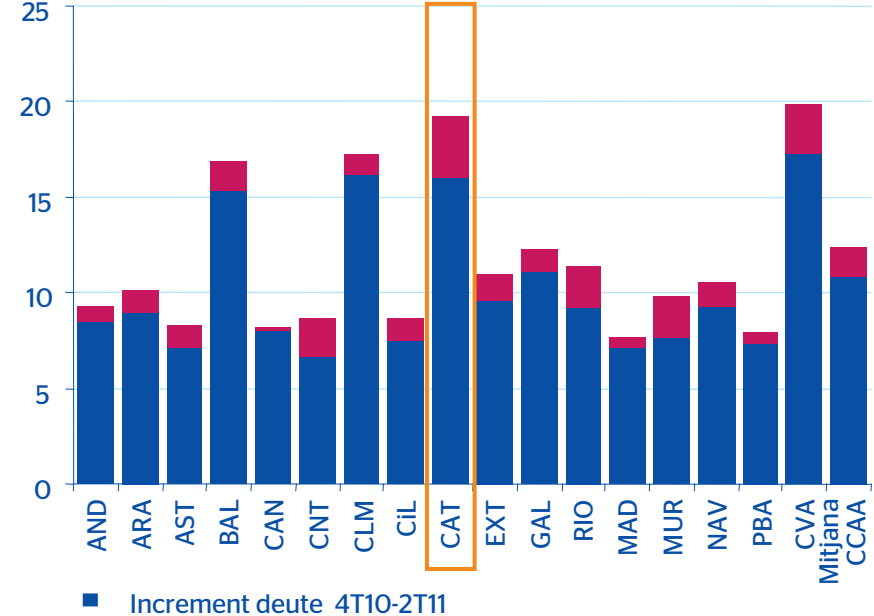
CC.AA.: saldo no financer a 2T11 (% PIB regional)

Font: BBVA Research a partir de MEH i INE

CC.AA.: deute viu a 2T11 (% PIB regional)

Font: BBVA Research a partir de MEH i INE

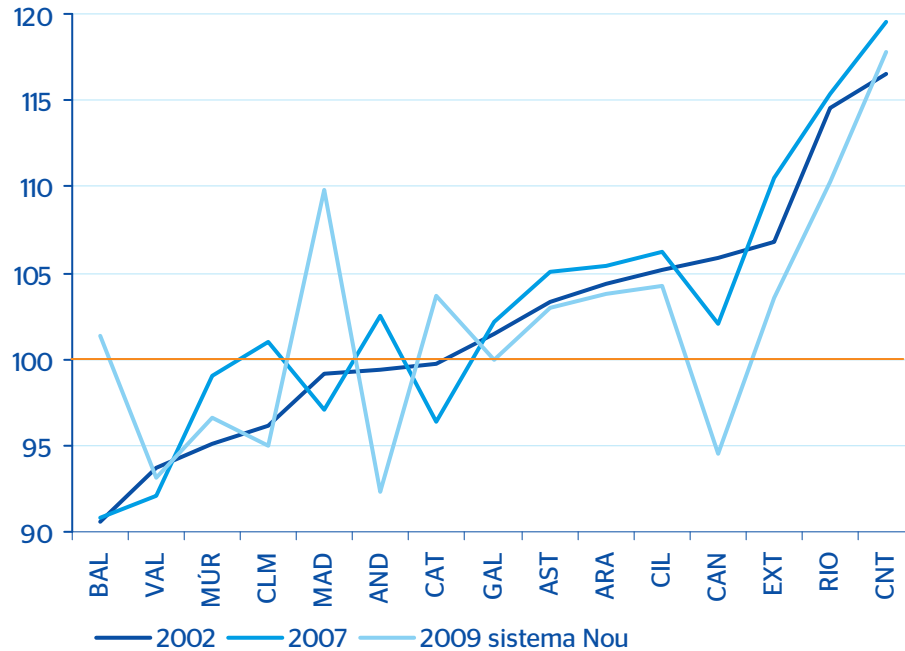
Amb un nivell substancialment per sobre de la mitjana, Catalunya no va complir l'objectiu de dèficit al 2010. S'han de mantenir i redoblar els esforços per garantir aquest compromís ineludible de recuperació de l'equilibri pressupostari a mig termini

Secció 3

Catalunya: finançament autonòmic

Finançament relatiu per habitant a competències homògenes

Font: de la Fuente, A. (2001)

El nou sistema de finançament autonòmic podria suposar una millora relativa per a Catalunya

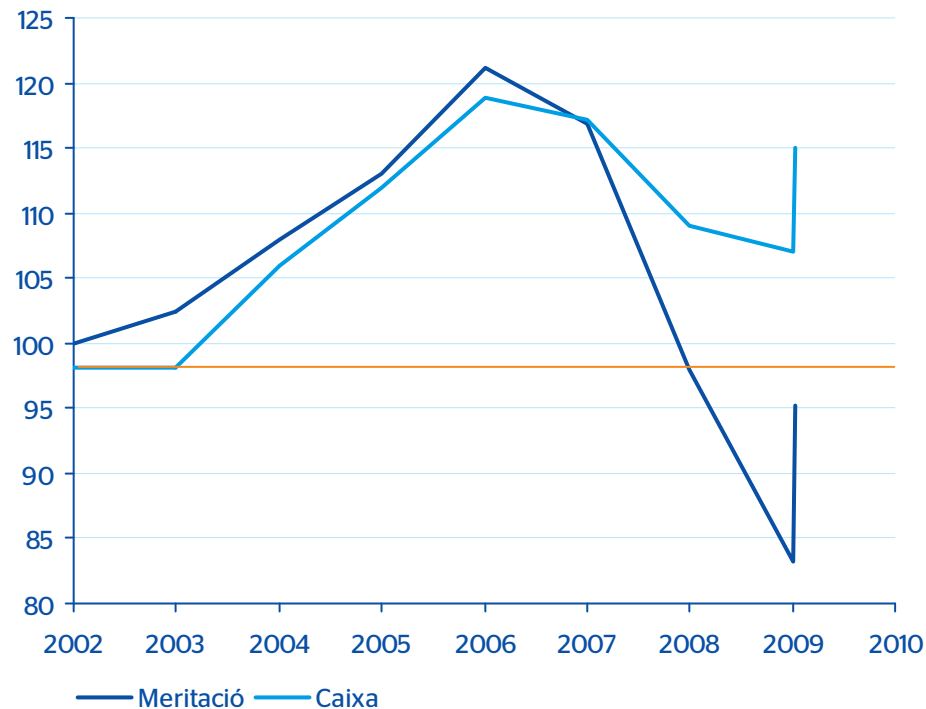
És una de les regions menys perjudicades per la reducció del Fons de Suficiència...

Secció 3

Catalunya: finançament autonòmic

Finançament a competències homogènies per habitant ajustat a preus constants de 2002

Font: de la Fuente, A. (2001)

... Però a curt termini es produeix una forta caiguda del finançament meritat per habitant ajustat en termes reals

Caiguda menor del finançament que a la resta d'Èspanya, tant en termes de meritació com de caixa.

Xoc d'ingressos més suau durant els primers anys de la crisi

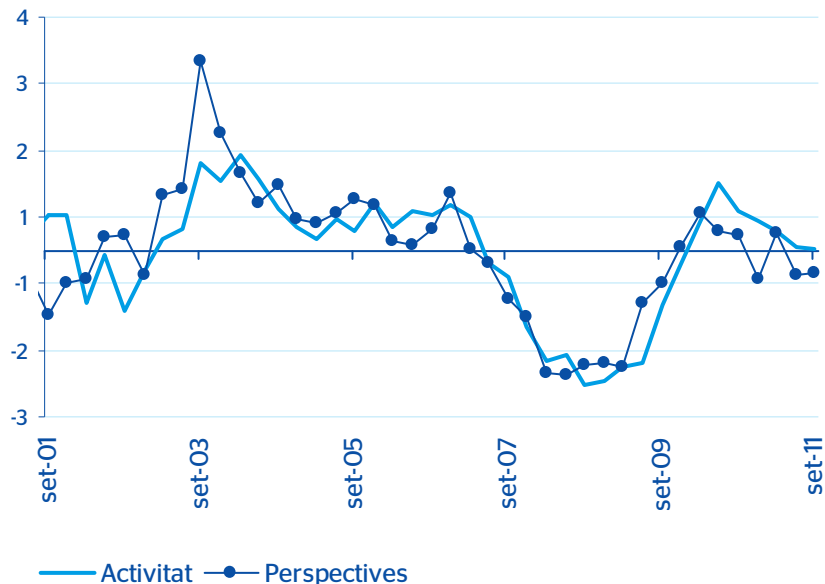
Secció 3

Catalunya: estancament regional

Activitat Econòmica i perspectives per al proper trimestre

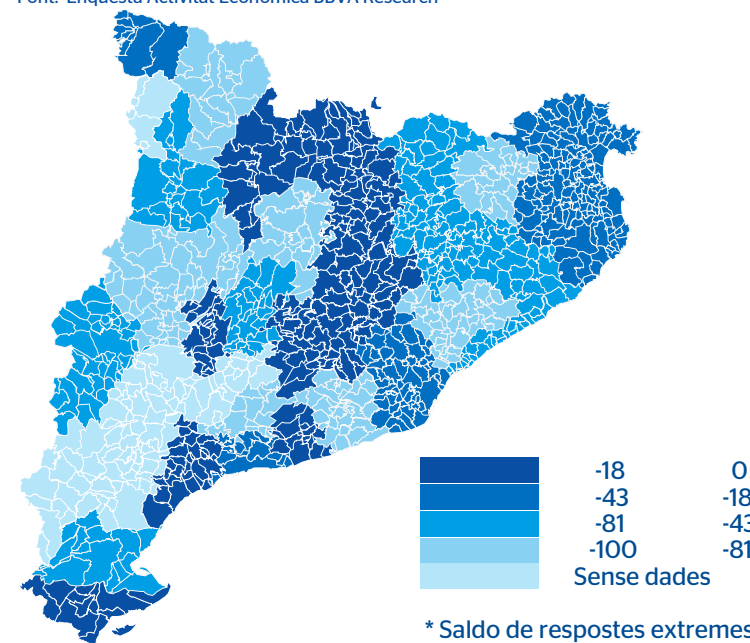
(Desviacions normalitzades respecte del promig històric)

Font: Enquesta Activitat Econòmica BBVA Research

Situació econòmica 3T 2011

Font: Enquesta Activitat Econòmica BBVA Research

* Saldo de respostes extremes (p.p.)

L'Enquesta d'Activitat Econòmica confirma l'escenari d'estancament que condiona a la baixa les expectatives

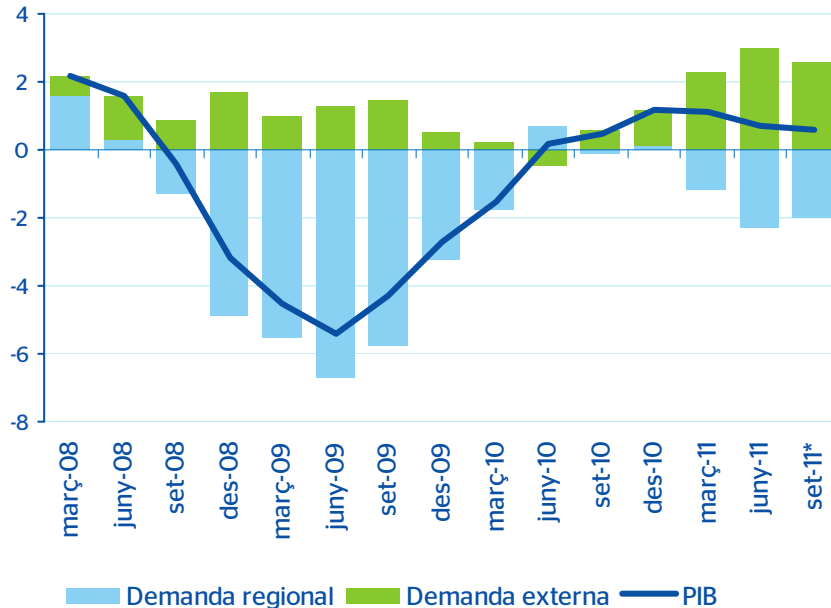
Secció 3

Catalunya: desacceleració

Contribucions al creixement del PIB, %

*estimació

Font: INE i BBVA Research

Contenció de la demanda interna

Dificultats ressorgides en el mercat laboral

Necessitat de despallanquejament

Risc: desacceleració del sector exterior

Secció 3

Catalunya: perspectives

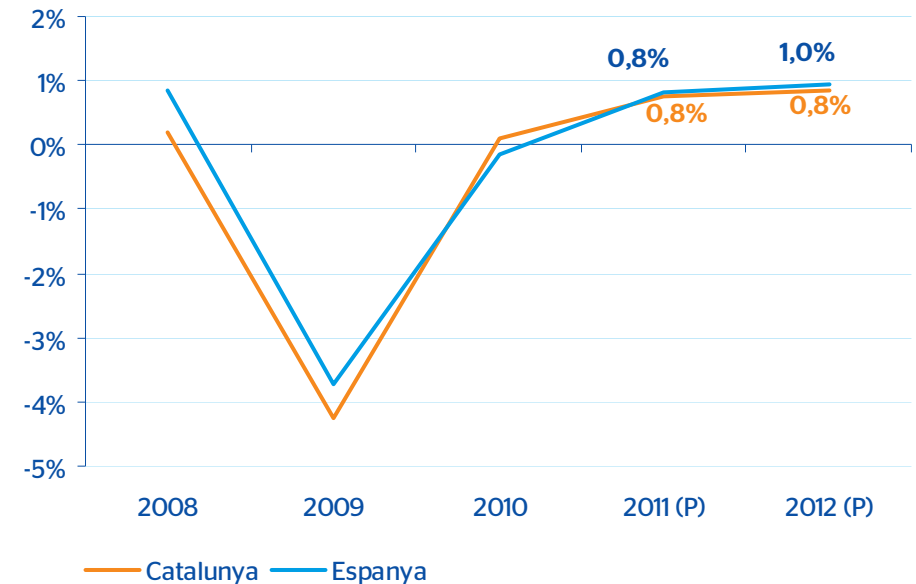
Factors que condicionen les diferències de creixement regional a curt termini

Font: BBVA Research

	Excés oferta habitatge	Deute privat	Atur	Deute CC.AA.	Consolidació pública	Obertura exterior
País Basc	√	√	√		√	
Astúries		√				
Cantàbria	√					
Madrid					√	
Nabarra			√		√	√
Aragó						
La Rioja	X					X
Galícia						
C. y Lleó		√				
Balears		X		X		√
Catalunya				X		√
Extremadura	√				X	X
Canàries	X		X			
Múrcia	X	X	X			
C. La Manxa	X			X	X	X
C. Valenciana		X		X		√
Andalusia		X	X		X	X

Creixement del PIB (a/a)

Font: INE i BBVA Research

La demanda externa podria tenir una mica més de marge, però l'ajustament intern limita la capacitat de creixement de Catalunya en el curt termini

Situació Catalunya

Segon semestre 2011

Miguel Cardoso

Economista en Cap per a Espanya

BBVA Research

Barcelona, 28 novembre de 2011